

Taxodium
distichum

45

Moerascypres

De Althæa Pers

AS

BLAD

BLOEIWIJZE

BIJPRODUCT

STUIFMEEL

WORTEL

ZAAD

ZOMERTAK

HOUT

SCHORS

VRUCHT

GASTEN DIERLIJK

GASTEN PLANTAARDIG

TAKDOORSNEDE

WINTERTAK

Taxodium distichum

Moerascypres

De moerascypres is een telg uit de moerascypresfamilie. De Latijnse geslachtsnaam *taxodium* is afgeleid van het woord *taxus* omdat de naalden op die van de *taxus* lijken. De soortnaam *distichum* betekent *in twee rijen*, wat betrekking heeft op de stand van de naalden.

¶ Oorspronkelijk stamt de moerascypres uit de moerassen van het zuidoosten van de Verenigde Staten. Hij werd tijdens de ijstijden vanuit het noorden daar naar toe gedreven. De huidige bomen zijn overlevers uit het Trias, zo'n 250 miljoen jaar geleden. De moerascypresbossen uit die tijd hebben een groot deel van de daar aanwezige bruinkoollagen gevormd. In ons land komt hij niet in het wild voor, wel wordt hij regelmatig aangeplant in parken en langs groene singels.

¶ Volwassen moerascypresen zijn indrukwekkende bomen. Ze zijn kegelvormig van vorm; op latere leeftijd worden ze breder en koepelvormig. Een hoogte van vijftig meter is beslist geen uitzondering. Ze hebben een rechte, knoestige, gegroefde hoofdstam. De schors is bleek roodbruin van kleur, is vezelig en schilfert in stroken af. Aan de voet verbreedt de stam zich sterk, zodat hij zich ondanks zijn natte omgeving, zelfs bij orkanen, goed kan handhaven.

¶ Overigens is de moerascypres niet echt aangewezen op natte voeten. Hij kan ook prima op drogere

gronden gedijen. Staat hij echter wel in een moerasachtige omgeving, dan vormt hij ademwortels aan de voet van zijn geplooiden stam. Deze reiken tot boven het water en zijn een hulpmiddel om in het moeras te kunnen ademen.

¶ De moerascypres is een bladverliezende naaldboom. Hij heeft mosgroene, zachte naalden. Aan de lange loten staan de naalden spiraalsgewijs gerangschikt. Langs de korte, tien centimeter lange zijloten staan ze in twee rijen in het gelid. Deze korte loten vallen in de herfst in hun geheel, met naalden en al, af. De naalden zijn één tot twee centimeter lang, lijnvormig en vlak. In het voorjaar zijn ze frisgroen, in de zomer bleekgroen en in de herfst kleuren ze naar oranjebruin of rood. Aan de onderkant van de naalden lopen twee grijze strepen langs de hoofdnerf.

¶ De moerascypres is een eenhuizige boom, dat wil zeggen dat de mannelijke en de vrouwelijke bloeiwijzen op dezelfde boom groeien. De mannelijke bloemen zijn roodachtige katjes, die tijdens de hele winter zichtbaar zijn. De vrouwelijke bloemen verschijnen als open, groene kegeltjes aan de top van de twijgen, nog voor de nieuwe naalden zich ontwikkeld hebben. Ze gaan pas in het voorjaar open en worden bestoven door de wind.

¶ De kegels zijn aanvankelijk groen, later verkleuren ze naar bruin. Als ze rijp zijn, vallen de gevleugelde zaden naar beneden. In de oorspronkelijke omgeving is dat in de meeste gevallen in het water. Door de stroom worden ze dan meegevoerd naar een plaats om te

kiemen. De zaden blijven in het water ongeveer dertig maanden kiemkrachtig.

¶ Insectenaantasting komt slechts sporadisch voor. In de Verenigde Staten werden in de loop van de 19^e eeuw de oude moerascypresbossen grotendeels gekapt. Er resten nu nog slechts jonge bestanden. Voor zover nog oude exemplaren bestaan, zijn ze tegenwoordig te vinden in beschermde natuurgebieden.

¶ Het hout van de moerascypres is zeer duurzaam en kan goed tegen vocht. Het kernhout varieert in kleur: van geelbruin tot zwartachtig donkerroodbruin. Er is geen duidelijke afscheiding met het verlopene spinhout, dat smal en geelwit van kleur is. Het hout is sterk en elastisch. Het laat zich goed bewerken. Het wordt gebruikt als bouwhout voor binnen en voor buiten, voor vloeren, in de scheepsbouw en voor kuipen.

¶ De esculaap, het symbool van artsen, is een slang die zich om een tak van de moerascypres windt.

¶ Buiten de stad Oaxaca in Mexico staat een reusachtige moerascypres met een omtrek van 36 à 43 meter, afhankelijk van het wel of niet meetellen van alle golven in de stam. Hij wordt El Arbol del Tule genoemd. Zijn leeftijd wordt geschat op 1500 jaar. Hij is in de wereld de grootste en oudste in zijn soort. De boom is het nationale symbool van Mexico.

¶ Moerascypressen trekken de bliksem aan. Om die reden werden ze vroeger geplant als bliksemafleiders.

¶ In de volksgeneeskunde werd de hars van de kegels gebruikt om wonden te ontsmetten. Een poeder,

gemaakt van gedroogde bast en naalden, was een remedie tegen vet haar en het stoppen van bloedingen.

Vindplaats : Molenhuispad, Delft.

